

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.04.2003, sp. zn. 4 Tz 42/2003, ECLI:CZ:NS:2003:4.TZ.42.2003.1

Číslo: 14/2004

Právní věta: Do trestu odnětí svobody je třeba podle § 38 odst. 1 tr. zák. započítat i vazbu, kterou obviněný vykonával v původně odděleně probíhajícím trestním řízení o sbíhajícím se trestném činu, pokud později došlo ke spojení věcí do společného řízení. Skutečnost, že nakonec věc, v níž byl obviněný ve vazbě, byla vyloučena k samostatnému projednání a rozhodnutí a trestní stíhání v ní bylo zastaveno podle § 172 odst. 2 písm. a) tr. ř., na tomto závěru nemůže nic změnit.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.04.2003

Spisová značka: 4 Tz 42/2003

Číslo rozhodnutí: 14

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Vazba

Předpisy: § 38 odst. 1 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Ke stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti ve prospěch obviněného R. K. proti pravomocnému usnesení Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 2. 11. 2001, sp. zn. 4 T 75/99 rozhodl Nejvyšší soud, že byl porušen zákon v neprospěch obviněného a napadené usnesení zrušil. Současně okresnímu soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Okresním státním zástupcem v Karlových Varech byly na obviněného R. K. podány u Okresního soudu v Karlových Varech obžaloby v trestních věcech vedených u jmenovaného soudu pod sp. zn. 4 T 75/99 a sp. zn. 4 T 201/99.

Usnesením Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 18. 11. 1999, sp. zn. 4 T 75/99, byly podle § 23 odst. 3 tr. ř. obě tyto věci spojeny ke společnému projednání a rozhodnutí s tím, že budou nadále vedeny pod společnou spisovou značkou 4 T 75/99.

Usnesením Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 5. 10. 2000, sp. zn. 4 T 75/99, byla podle § 23 odst. 1 tr. ř. trestní věc původně vedená pod sp. zn. 4 T 201/99 týkající se obviněného R. K. vyloučena k samostatnému projednání a rozhodnutí.

Rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 5. 10. 2000, sp. zn. 4 T 75/99, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 12. 7. 2001, sp. zn. 7 To 82/2001, byl obviněný R. K. uznán vinným pokračujícím trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zák. dílem dokonáním, dílem nedokonáním, dále pokračujícím trestným činem porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, odst. 2 tr. zák. dílem dokonáním, dílem nedokonáním a pokračujícím trestným činem poškozování cizí věci podle § 257 odst. 1 tr. zák., za což byl obviněnému R. K. podle § 247 odst. 3, § 35 odst. 2 tr. zák. uložen souhrnný trest odnětí svobody na 4 roky nepodmíněně se zařazením pro výkon trestu do věznice s ostrahou. Současně byl zrušen výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 13. 1. 2000, sp. zn. 3 T 38/98.

Usnesením Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 18. 12. 2001, sp. zn. 4 T 201/99, bylo podle § 231 odst. 1, § 223 odst. 2 tr. ř. z důvodů uvedených v § 172 odst. 2 písm. a) tr. ř. trestní stíhání obviněného R. K. ve věci vedené pod sp. zn. 4 T 201/99 zastaveno.

Usnesením Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 2. 11. 2001, sp. zn. 4 T 75/99, bylo rozhodnuto, že se obviněnému R. K. podle § 38 odst. 2 tr. zák. a § 334 odst. 1 tr. ř. započítává do trestu odnětí svobody v trvání 4 roky uloženého rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 5. 10. 2000, sp. zn. 4 T 75/99, dosud vykonaný trest odnětí svobody od 8. 6. 2001 do 2. 11. 2001 uložený rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 13. 1. 2000, sp. zn. 3 T 38/98. Usnesení nabylo právní moci 11. 12. 2001.

Dne 2. 1. 2002 nařídil Okresní soud v Karlových Varech výkon trestu odnětí svobody v trvání 4 roky obviněného R. K., který byl obviněnému uložen rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 5. 10. 2000, sp. zn. 4 T 75/99.

Proti pravomocnému usnesení Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 2. 11. 2001, sp. zn. 4 T 75/99, podal ministr spravedlnosti stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněného R. K. Mimo jiné v ní vytkl, že zákon byl porušen v ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. ve vztahu k ustanovení § 38 odst. 2 TrZ a § 334 odst. 1 tr. ř., protože podle ministra spravedlnosti obviněnému R. K. nebyla do uloženého trestu odnětí svobody započítána vazba, v níž se obviněný nacházel ve věci vedené u Okresního soudu v Karlových Varech původně pod sp. zn. 4 T 201/99.

Nejvyšší soud po přezkoumání věci dospěl k závěru, že zákon porušen byl.

Možnost započítání vazby a trestu vytrpěných pro týž skutek vyplývá ze zásady, že nikdo nemá být potrestán dvakrát pro totéž jednání (srov. čl. 40 odst. 5 LPS). I když vazba ve smyslu § 67 a násl. tr. ř. není trestem, dochází jejím uvalením ke zbavení osobní svobody a k výraznému omezení dalších základních práv pachatele ještě před vynesením pravomocného odsuzujícího rozsudku, vazba navíc může plnit některé úkoly podobně jako trest odnětí svobody. Započítání vazby a trestu podle § 38 odst. 1 a 2 tr. zák. je obligatorní v tom smyslu, že pokud tomu odpovídá druh uloženého trestu, soud o započtení musí rozhodnout a nemá zde možnost volné úvahy ani co do rozsahu započítání, protože se vždy započítá celá doba vykonané vazby a celý vykonaný trest.

Vazbu je přitom možno započítat jen do trestu, který byl uložen v tomtéž trestním řízení, v němž byl pachatel ve vazbě. Do úhrnného (či souhrnného) trestu se vazba započítá také bez ohledu na to, ve kterém z původně odděleně probíhajících řízení o sbíhajících se trestných činech téhož pachatele byl tento ve vazbě, pokud ke spojení věci do společného řízení došlo teprve později. Do souhrnného trestu se započítává nejen ta doba, kterou pachatel strávil ve vazbě v řízení, ve kterém byl uložen souhrnný trest, nýbrž i doba strávená ve vazbě v dřívějším řízení. Vazba se započítá podle stavu (délky trvání) ke dni nařízení výkonu trestu, a to od doby, kdy byla osobní svoboda obviněného omezena (§ 334 odst. 1 tr. ř.).

V projednávané trestní věci bylo z obsahu trestních spisů zjištěno, že obviněný R. K. byl v trestní věci sp. zn. 4 T 201/99 vedené u Okresního soudu v Karlových Varech ve vazbě od 7. 6. 1999 do 7. 6. 2001, přičemž tato trestní věc byla usnesením Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 18. 11. 1999, sp. zn. 4 T 75/99, spojena ke společnému projednání a rozhodnutí s trestní věcí vedenou u téhož soudu pod sp. zn. 4 T 75/99 s tím, že obě budou nadále vedeny pod společnou spisovou značkou 4 T 75/99. Tento stav trval až do dne 5. 10. 2000, kdy došlo k vyloučení původně samostatně vedené věci sp. zn. 4 T 201/99 opět k samostatnému projednání a rozhodnutí. Dne 7. 6. 2001 byl obviněný R. K. na příkaz Okresního soudu v Karlových Varech, sp. zn. 4 T 201/99, převeden do výkonu trestu odnětí svobody, který mu byl uložen rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 13. 1. 2001, sp. zn. 3 T 38/98.

V trestní věci vedené pod sp. zn. 4 T 75/99 byl obviněnému R. K. rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 5. 10. 2000 uložen souhrnný trest odnětí svobody na 4 roky nepodmíněně se zařazením pro výkon trestu do věznice s ostrahou, současně byl zrušen výrok o trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců nepodmíněně uložený rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 13. 1. 2000, sp. zn. 3 T 38/98. Obviněný R. K. přesto trest odnětí svobody v trvání 6 měsíců, jež mu byl uložen následně zrušeným výrokem o trestu z rozsudku ze dne 13. 1. 2000, sp. zn. 3 T 38/98, vykonal v celém rozsahu v době od 7. 6. 2001 do 7. 12. 2001.

Usnesení Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 2. 11. 2001, sp. zn. 4 T 75/99, kterým byl obviněnému R. K. započítán dosud vykonaný trest odnětí svobody v době od 8. 6. 2001 do 2. 11. 2001 uložený rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 13. 1. 2000, sp. zn. 3 T 38/98, do souhrnného trestu odnětí svobody v trvání 4 roky uloženého mu rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 5. 10. 2000, sp. zn. 4 T 75/99, bylo vydáno dne 2. 11. 2001. Výkon souhrnného trestu odnětí svobody v trvání 4 roky však byl nařízen Okresním soudem v Karlových Varech až dne 2. 1. 2002.

Z uvedeného předně vyplývá, že Okresní soud v Karlových Varech při rozhodování o započítání vazby a trestu podle § 38 tr. zák. pochybil, jestliže obviněnému R. K. nezapočítal v rozporu s ustanovením § 38 odst. 1 tr. zák. do souhrnného trestu odnětí svobody uloženého mu rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 5. 10. 2000, sp. zn. 4 T 75/99, i vazbu, kterou obviněný R. K. začal vykonávat v původně odděleně probíhajícím trestním řízení o sbíhajícím se trestném činu vedeném pod sp. zn. 4 T 201/99, když později došlo ke spojení věci do společného řízení vedeného pod sp. zn. 4 T 75/99. Skutečnost, že později došlo opět k vyloučení trestní věci původně vedené pod sp. zn. 4 T 201/99 k samostatnému projednání a rozhodnutí a následně bylo trestní stíhání obviněného R. K. zastaveno z důvodu uvedeného v § 172 odst. 2 písm. a) tr. ř., nic nemění na závěru o nutnosti započítání vazby do uloženého souhrnného trestu ve věci vedené pod sp. zn. 4 T 75/99. I v tomto případě je splněna podmínka stanovená trestním zákonem v ustanovení § 38 odst. 1 tr. zák., podle níž vazbu je možno započítat do trestu, který byl uložen v tomtéž trestním řízení, v němž byl pachatel ve vazbě, neboť obviněný R. K. byl ve vazbě v trestním řízení vedeném pod sp. zn. 4 T 75/99, v tomtéž trestním řízení mu pak byl rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 5. 10. 2000, sp. zn. 4 T 75/99, uložen souhrnný trest odnětí svobody.

V této souvislosti je třeba dále uvést, že podle publikované judikatury platí, že pokud soud zastaví trestní stíhání z důvodu uvedeného v § 172 odst. 2 písm. a) tr. ř., protože dospěje k závěru, že by přicházelo v úvahu upuštění od souhrnného trestu (§ 37 tr. zák.), musí dobu, kterou pachatel v tomto řízení strávil ve vazbě, započítat do trestu uloženého dřívějším rozsudkem (§ 38 odst. 1 per analogiam tr. zák.), pokud je započítání možné (viz rozhodnutí publikované pod č. 12/1999 Sb. rozh. tr.). Z uvedeného právního názoru je třeba vycházet i při posouzení projednávané trestní věci, neboť trestné činy, pro které byla proti obviněnému R. K. vedena jednotlivá trestní řízení vedená u Okresního soudu v Karlových Varech pod sp. zn. 4 T 201/99 a sp. zn. 4 T 75/99, jsou ve vztahu souběhu, takže v trestním stíhání vedeném pod sp. zn. 4 T 201/99, které bylo zastaveno podle § 172

odst. 2 písm. a) tr. ř., bylo třeba rozhodovat o uložení souhrnného trestu.

Okresní soud v Karlových Varech postupoval také v rozporu s ustanovením § 334 odst. 1 tr. ř. a porušil pravidlo zde vyjádřené, podle něhož je třeba zpravidla rozhodovat o započítání vazby a trestu zároveň s nařízením výkonu trestu. O započítání trestu totiž uvedený soud rozhodl usnesením již dne 2. 11. 2001, zatímco výkon souhrnného trestu odnětí svobody v trvání 4 roky nařídil až dne 2. 1. 2002. V důsledku tohoto pochybení pak Okresní soud v Karlových Varech nezapočítal obviněnému R. K. do souhrnného trestu z rozsudku ze dne 5. 10. 2000, sp. zn. 4 T 75/99, celý vykonaný trest odnětí svobody v trvání 6 měsíců uložený obviněnému rozsudkem ze dne 13. 1. 2000, sp. zn. 3 T 38/98, ale pouze jeho část od 7. 6. 2001 do 2. 11. 2001.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší soud vyslovil porušení zákona v ustanoveních § 38 odst. 1 tr. zák. a § 334 odst. 1 tr. ř. v neprospěch obviněného R. K., zrušil napadené usnesení, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Okresnímu soudu v Karlových Varech bylo přikázáno, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, tedy aby obviněnému R. K. započítal do souhrnného trestu odnětí svobody uloženého mu rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 5. 10. 2000, sp. zn. 4 T 75/99, v plném rozsahu vazbu, kterou obviněný R. K. vykonal ve věci původně vedené u Okresního soudu v Karlových Varech pod sp. zn. 4 T 201/99, i celý trest odnětí svobody, který obviněný R. K. vykonal na základě rozsudku Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 13. 1. 2000, sp. zn. 3 T 38/98.